

Խմբագրատան հասցէ՝

Պէյրուզ. Նահր Իպրահիմ փ.,
Թեքէէն Կեդրոն, 2-րդ յարկ, Ժըմէյզի

Երեւան. Մամուլի շէնք, Հիմնական
Մասնաշէնք, 2-րդ յարկ, 213ա,
Արշակունեաց 2

Երկուշաբթի / 23.08.2021

84րդ Տարի, թիւ 109 (22,464)

1500 Լ.Ո. / 8 Էջ

zartonkadl@gmail.com

+961 1 444225
+961 81 306 447

www.zartonkdaily.org
facebook.com/zartonkdaily

P.O.BOX 11-617 Beirut-Lebanon

Լիբանանեան Լուրեր

Լիբանանի Մէջ ՊԷՆՈՒՍԻ Նոր Գիւն

Լիբանանի մէջ պէնզինի համար նոր սակագին որոշուած է:
Այսօրուընէ սկսեալ մէկ թիթեղ պէնզինը (20 լիթր) պիտի վաճառուի 133 հազարի, մինչ մինչեւ երեկ պէնզինի սակն էր 70 հազար լիբանանեան ոսկիի, որմէ առաջ պէնզինը կը ծախուէր շուրջ 30 հազար լիբանանեան ոսկիի:

Յիշեցնենք, որ մինչեւ 2019 թուականի դեպքերը Լիբանանի մէջ պէնզինի պակասուող չկար:

Այս ընթացքով եւ կառավարական մարմիններուն կողմէ առնուած որոշման հիմամբ պէնզինը պիտի վաճառուի շուրջ չորս անգամ աւելի գինով, ու չէ բացառուած, որ տիրող տագնապալի դրութեան մէջ պէնզին ճարելու հարցը կը մնայ առկայ, հետեւաբար նաեւ տագնապը կը շարունակէ մնալ անլոյծ:

Հայկական Լուրեր

Փաշինեան- Մաքրոն Հեռախօսազրոյց

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան հեռախօսազրոյց ունեցած է Ֆրանսայի նախագահ՝ Էմանուէլ Մաքրոնի հետ:
Զրուցակիցները քննարկած են իրավիճակը տարածաշրջանին մէջ եւ այնտեղ տեղի ունեցող վերջին զարգացումները: Անոնք շեշտած են Միւսքի խումբի համա-նախագահութեան հովանիի ներքոյ խաղաղ գործընթացի վերսկսման կարեւորութիւնը՝ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան քաղաքական կարգաւորման համար:
Վարչապետ Փաշինեան բարձր գնահատած է տարածաշրջանի տեւական խաղաղութեան եւ կայունութեան հաստատման ուղղութեամբ նախագահ Մաքրոնի գործադրած ջանքերը:

Կողմերը անդրադարձած են նաեւ Հայաստանի եւ Ֆրանսայի միջեւ երկկողմանի յարաբերութիւններուն եւ շարք մը ոլորտներու մէջ համագործակցութեան խորացման հեռանկարներուն:

Միջազգային Լուրեր

«Թալէպ»ներու Առաջնորդը Ժամանած Է Քապուլ

Մարդը, որուն կը համարեն թալէպներու գլխաւոր քաղաքական առաջնորդ, Ապտուլ Ղանի Պարատարը ժամանած է Քապուլ, կը հաղորդէ FoxNews-ը:
Թալէպանի պաշտօնական ներկայացուցիչ Չապիխուլա Մուճախիտի խօսքով՝ Պարատարը ժամանած է նոր կառավարութեան շուրջ խորհրդակցութեան համար:

Շար. Էջ 02

Գիր Շնորհաւորանքի եւ Երախտագիտութեան

ԶԱՐԹՈՆԵ Կը Շնորհաւորէ Ամենայն Հայոց Հայրապետին Ծննդեան Տարեդարձը

ՆՍՕՏՏ Գարեգին Բ.

Ծայրագոյն Պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս
Մայր Աթոռ, Սուրբ Էջմիածին

Վեհափառ Տէր,

Լիբանանի ԶԱՐԹՈՆԵ օրաթերթի խմբագրական կազմի, աշխատակիցներուն եւ բազմահազար ընթերցողներուն եւ բարեկամներուն անունով կը շնորհաւորենք, Ձեր ծննդեան 70 ամեակը:

Այսօր, հոգեկան գոհու-նակութեամբ եւ մեծ երախտագիտութեամբ կը յիշենք՝ Ձեր ձեռնարկած մեծ թիւով եկեղեցիներու կառուցումն ու վերաշինութիւնը, նոր թեմերու հիմնադրութիւնը, Ձեր հովանիին տակ գործող հոգեւոր ճեմարաններուն փայլուն գոյերը եւ Ձեր շնորհիւ հիմնադրուած հայորդաց տուններու եւ դպրոցներու ազգագուտ գոյութիւնը, Մայր Աթոռին Ձեր օրհնութեամբ կատարած մշակութային ներդրումները, Հայ Ժողովուրդի արժէքներուն եւ պետականութեան պահպանման ի խնդիր ձեր յախուռն կեցուածքները, ինչպէս նաեւ ընկերային եւ ֆինանսական մարդասիրական օժանդակութիւնները, որմէ կ'օգտուին բազմահազար հայորդիներ:

Մենք անձամբ կը վկայենք Ձեր անգիշում եւ անվեհեր միջամտու-թիւններուն մասին, ազերի ուսնձգութիւններէն զերծ պահելու համար Ղադի Վանքը, իսկ Մայր Աթոռ այցելող իւրաքանչիւր հայորդի հպարտութեամբ կը վկայէ անոր աւելի եւս բարեկարգուած վիճակին մասին, մինչ ինչ այցելող իւրաքանչիւր զբօսաշրջիկ, կը հմայուի անոր տարածքին սքանչելի եւ Աստուածահաճոյ տեսքով ու կառույցներով:

Այս առիթով, Ձեզի՝ Հայոց Վարչապետ եւ Շինարար Հայրապետին կը մաղթենք քաջառողջութիւն, արեւշատութիւն եւ Աստուծոյ զօրակցութեամբ նորանոր իրագործումներ, հովուապետական Ձեր առաքելութեան յաջորդող տարիներուն ընթացքին, ի փառս եւ ի բարօրութիւն Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցւոյն եւ ի նպաստ Հայաստանի եւ Արցախի Հանրապետութիւններուն, Հայոց բանակին եւ աշխարհասփիւռ Հայ Ժողովուրդի զաւակներուն:

Թող, որ բարձրեալն Աստուած աւելի եւս յաջողութիւններ շնորհէ Ձեր ազգագուտ վեհ իղձերուն եւ նպատակներուն իրագործման:

Մատչելով ի համբոյր Ձերդ Օծեալ Ս. Աջոյն,

Որդիաբար՝

ՍԵԼԱԿ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Լիբանանի ԶԱՐԹՈՆԵ Օրաթերթի
Գլխաւոր Խմբագիր

21 Օգոստոս, 2021

Հայկական Լուրեր

Զինծառայության ժամկետը Պիտի Նուազեցուի

Անհրաժեշտություն կայ կրճատելու ժամկետային զինծառայության ժամկետները. այլևս պատրաստ է բանակի բարեփոխման հայեցակարգը, մեծ բարեփոխումներ պիտի կատարուին, եւ այդ տրամաբանության շրջածիրեն ներս մտադիր ենք անցում կատարել մասնագիտական բանակի մոտեցման: Այս մասին «Հանրային հեռուստաընկերության» տուած հարցազրույցի ժամանակ յայտարարած է ՀՀ ԱԽ քարտուղար Արմեն Գրիգորեանը՝ անդրադառնալով կառավարության նոր ծրագրին մէջ ՀՀ ՉՈՒ բարեփոխումներու վերաբերեալ դրոյթներուն: «Դա նշանակում է, որ ժամկե-

տային զինծառայողների թուի կրճատում կը լինի, աւելի շուտ՝ զինծառայության ժամկետի կրճատում: Փրոֆեսիոնալ բանակը չի նշանակում պայմանագրային զինծառայութիւն, դա ենթադրում է, որ մարդն իր ամբողջ ժամանակը պետք է տրամադրի ծառայութեանը: Օրինակ՝ պայմանագրային ծառայութեան դէպքում որոշակի ժամանակահատուած դիրք են պահում, որոշակի ժամանակ էլ ազատ են: Մենք ուզում ենք ամբողջապէս փոխել այս մօտեցումները: Մենք ուզում ենք, որ սահմանային հսկողութիւնն ու պաշտպանութիւնն ամբողջապէս փոխանցուի Սահմանապահ զօրքերին. այդ նպատակով ԱԱԾ-ն

պետք է ընդլայնի սահմանապահ զօրքերի թուաքանակը, իսկ բանակն ամբողջապէս պետք է կեդրոնանայ ռազմական գործում հմտանալու վրայ, իսկ երբ սահմանների պաշտպանութեան անհրաժեշտութիւն առաջանայ, միայն այդ դէպքում զբաղուի ռազմական գործողութիւններով»,- նշած է Գրիգորեանը:

Արցախի Նախագահը Հանդիպած Է Արարատ Միրզոյեանին

Արցախի Հանրապետութեան Նախագահ Արայիկ Յարութիւնեանը 21 Օգոստոսին հանդիպում ունեցած է ՀՀ ԱԳ Նորանշանակ Նախարար Արարատ Միրզոյեանի հետ: Նախագահ Յարութիւնեանը յաջողութիւն մաղթած է Արարատ Միրզոյեանին արտաքին քաղաքական մարտահրաւերներու յաղթահարման կարելոր գործին

մէջ՝ ընդգծելով ժամանակագրական առումով անոնց կենսական նշանակութիւնը: Այս մասին յայտնած են ԱՀ Նախագահի աշխատակազմէն: Զրուցակիցները անդրադարձած են Արցախի մէջ ստեղծուած իրավիճակին եւ առկայ մարդասիրական ու ընկերային խնդիրներու լուծման ուղղութեամբ իրականացուող քայլերուն՝ կարելորելով

Հայաստանի եւ Արցախի պետական գերատեսչութիւններու միջեւ մշտական կապի եւ համագործակցութեան ամրապնդումը: Արայիկ Յարութիւնեանն ու Արարատ Միրզոյեանը շեշտած են ԵԱՀԿ Մինսքի խումբի համանախագահութեան շրջանակներու մէջ դարաբաղեան հակամարտութեան խաղաղ կարգաւորման գործընթացի վերսկսման անհրաժեշտութիւնը: Առանձնապատուկ ընդգծուած է իր պատմական հայրենիքին մէջ Արցախի ժողովուրդի ապրելու եւ ինքնորոշման իրաւունքի ճանաչման կարելորութիւնը: Հանդիպման ընթացքին քննարկուած է նաեւ Հայաստանի սահմանին եւ Արցախի հետ շփման գիծին աստալեյճանական ՉՈՒ կողմէ իրանակացուող սադրիչ գործողութիւններու հետեւանքով ստեղծուած իրավիճակը:

Երեք Զինծառայողներու Սպանութեան Կասկածանքով Ձերբակալուած Է Ճառայակիցը. ՔԿ

2021 Օգոստոս 19-ին, ժամը 01:30-ի սահմաններուն, ՀՀ ՊՆ N գորամասի պահպանութեան տեղամասի մարտական դիրքի կացարանին մէջ, յայտնաբերուած են նշուած մարտական դիրքին մէջ մարտական հերթապահութիւն իրականացնող, Նոյն գորամասի պարտադիր ժամկետային զինծառայողներ, շարքայիներ Գոռ Արտակի Սահակեանի, Լեւոն Ռաֆայելի Յարութիւնեանի եւ Սուրատ Աշոտի Սուրատեանի դիերը՝ հրազենային վնասուածքներով: Այս մասին կը տեղեկացնէ ՀՀ քննչական կոմիտէի տեղեկատուութեան եւ

հասարակայնութեան հետ կապերու բաժինը: Դէպքին առիթով ՀՀ քննչական կոմիտէի գինուորական քննչական գլխաւոր վարչութեան երկրորդ կայազօրային քննչական բաժնիին մէջ, ՀՀ քրեական օրէնագրքի 104-րդ յօդուածի 2-րդ մասի 1-ին կետով նախատեսուած յանցագործութեան յատկանիշներով յարուցուած է քրեական գործ: Նոյն օրը՝ ժամը 17:40-ի սահմաններուն, նշուած յանցագործութիւնը կատարելու՝ ապօրինաբար դիտաւորութեամբ վերը նշուած

զինծառայողները կեանքէ զրկելու կասկածանքով ձերբակալուած է անոնց համաձայնակից, Նոյն գորամասի պարտադիր ժամկետային զինծառայող Ա.Հ.-ն: Քրեական գործի նախաքննութիւնը կը շարունակուի:

Պատմութեան Մէջ Այսօր

Ստեփան Թովմասեան

Ստեփան Սուրեն Թովմասեան (23 Օգոստոս 1923, Երեւան, Հայաստանի Խորհրդային Ընկերվարական Հանրապետութիւն, ԱԽՖՍՀ, Խորհրդային Ընկերվարական Հանրապետութիւններու Միութիւն - 27 Յունիս 1996, Երեւան, Հայաստան), հայ Խորհրդային փիլիսոփայ: Փիլիսոփայական գիտութիւններու դոկտոր (1970), մասնագետ (1971): ԽՄԿԿ անդամ 1948-էն սկսեալ: Աւարտած է Երեւանի համալսարանի բանասիրական բաժանումը (1948): 1967-1969 թուականներուն եղած է ՀԿԿ Կենտկոմի գիտութեան եւ ուսումնական հաստատութիւններու բաժնի վարիչ, 1973-1976 թուականներուն՝ ՀԿԿ Կենտկոմի քարտուղար: 1969-1973 թուականներուն եւ 1976-էն՝ ՀԽՍՀ ԳԱ փիլիսոփայութեան եւ իրաւունքի հիմնարկի տնօրէն: ՀՍՍՀ 7-9 գումարումներու Գերագոյն խորհուրդի պատգամաւոր: Ուսումնասիրած է գեղագիտութեան եւ արուեստագիտական յեղափոխութեան հարցերը: Աշխատութիւնները աշխատանքի եւ արուեստագիտական փիլիսոփայական հարցերուն կը վերաբերին, տնտեսականի ու սոցիալականի փոխարաբերութեան:

Միջազգային Լուրեր

«Թալեպ»ներու Առաջնորդը Ժամանած Է Քապուկ

Սկիզբը Էջ 01

Պարատարը մասնակցած է անցեալ տարի Տոհայի մէջ կայացած խաղաղ բանակցութիւններուն: Ան նաեւ 1994 թուականին Թալեպանի համահիմնադիրներէն է: Ան կը համարուի Աֆղանիստանի յաջորդ առաջնորդը: Կ'ակնկալուի, որ թալեպները պիտի յայտարարեն նոր կառավարութեան մասին 31 Օգոստոսէն ետք, երբ ամերիկեան զօրքերը երկրէն դուրս կը բերուին:

Գարեգին Բ. Ամենայն Յայոց Կաթողիկոսը 70 Տարեկան

ՎԱՐԱՆԴ ԶՈՐԹՈՍՏԵԱՆ

21 Օգոստոս 2021-ին լրացավ Ն.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ամենայն Յայոց Կաթողիկոսին ծննդեան 70-ամեակը: Կեանք մը, որ շաղկապուեցաւ ու կը շարունակէ շաղկապուիլ հայ ժողովուրդի պատմութեան հետ: Արդարեւ, խօսիլ Նորին Սրբութեան անցած ուղիին մասին, կը նշանակէ խօսիլ Յայաստանի վերջին երեք տասնամեակներու եկեղեցական կեանքին մասին, որովհետեւ Վեհափառը անմիջական ներկայութիւն եղած է միշտ այդ կեանքին մէջ՝ Արարատեան Յայրապետական թեմի առաջնորդի փոխանորդութեան տարիներէն սկսեալ, ապա որպէս Ամենայն Յայոց Կաթողիկոս՝ 22 տարի առաջ եւ այդ ընթացքը տակաւին կը շարունակուի: Երկու տարի առաջ՝ 2019-ին ամբողջացաւ Նաեւ Նորին Սրբութեան գահակալութեան 20-րդ տարեդարձը: Առ այդ, «**Խօսիլ Վեհափառ Յայրապետին բերած ծառայութեան մասին անցնող 20 տարիներու ընթացքին, կը նշանակէ խօսիլ Մայր Աթոռի անցնող 20 տարիներու պատմութեան եւ գործունեութեան մասին: Այստեղ, սակայն, կ'ուզեմ յատկապէս յիշատակել այն փաստը, որ Աւանդական եկեղեցիներու վերջին հարիւրամեակներու պատմութեան մէջ, Նորին Սրբութիւնը իւրայատուկ ա՛յն գահակալն է, որու գահակալութեան տարիներուն Կաթողիկէ եկեղեցւոյ երկու գահակալներ որպէս ուխտաւոր այցելած են Յայաստան. երջանկայիշատակ Յովհաննէս-Պօղոս Բ.՝ Զրիստոնէութեան Յայաստանի մէջ պետական կրօն հռչակման 1700-ամեակին առիթով, իսկ եւ ներկայ Նորին Սրբութիւն Ֆրանսիսքոս Սրբազան Պապը ցեղասպանութեան 100-րդ տարեւոյցի շրջանակին մէջ**» («Կոնդակներու, քարոզներու, խօսքերու եւ խոհերու ընտրանի», Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին, 2020, էջ 15):

Ամենայն Յայոց Յայրապետի ծննդեան 70-րդ ամեակին առիթով, ընթերցողներու ուշադրութեան կը յանձնենք իր մտածումներէն փունջ մը զանազան արժեքներու եւ նիւթերու մասին:

•ԱՉԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ազատութիւնը այն մեծագոյն շնորհքն է, ուր մեր յոյսերն ու ձգտումները պտուղներ պիտի տան՝ կառուցելու խաղաղ ու բարօր կեանք, ազատ հասարակութիւն: Մեր Յայրենիքի ազատութիւնը ո՛չ միայն պիտի պաշտպանենք, այլեւ՝ ազատութիւն դարձնենք իւրաքանչիւրիս համար: Ազատութիւնը բարիի մեր ընտրութիւնն է, որ Նաեւ պայքար է չարին դէմ:

•ԱՉԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ ԱՆԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Անկախութեան հռչակումով՝ մեր ժողովուրդը ընտրեց ազատ ապրելու եւ բարեշէն իր կեանքը կառուցելու դժուարին, բայց արժանապատիւ ճանապարհը: Անկախութեան պատմութիւնը մեր Նորագոյն տարեգրութեան հրաշապատումն է՝ մեր ժողովուրդի արիասիրտ զաւակներու հաւատքով ու տեսիլքով հիւստեմ: Անկախութիւնը Աստուծոյ այն պարգէնն է, ի դիմաց այն զրկանքներուն եւ կորուստներուն, որոնք մենք կրեցինք ցեղասպանութեան ու խորհրդային աստուածամերժութեան հալածանքներու տարիներու ընթացքին:

•ԱՍՏՈՒԾ-ՄԱՐԴ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Նիւթական հարուստ պարգէներ չէ, որ Տէրը կը սպասէ մեզմէ: Պատուական պարգէնը Փրկչին համար՝ քրիստոնէան ինքն է, որ մաքուր սիրտով ընդունած է «**Աստուած մեզի հետ է**» մարգարէաբարբառ աւետիսը եւ կը ջանայ կեանքի իւրաքանչիւր օրը ապրիլ ըստ աստուածային կամքին, լեցուն առ Աստուած հաւատքով, ուրիշներուն հանդէպ սիրով, Փրկչին հետ հոգեւոր նորոգութեամբ:

•ԱՍՏՈՒԾԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Մենք վստահ ենք, որ Աստուածաշունչ Մատեանին ճիշդ ըմբռնումը պիտի զօրացնէ մեր զաւակներուն հաւատքը, անոնց հաւատարմութիւնը մեր եկեղեցւոյ եւ մեր հայրերու Սուրբ Յաւատքին հանդէպ, ամուր պատնէշ պիտի կանգնեցնէ բոլոր օտար քարոզիչներու առջեւ, զերծ պահէ մեր զաւակները շեղումներէ, մոլորութիւններէ եւ սայթաքումներէ, որովհետեւ մեր հաւատքը, մեր հայրերուն հետ սերտ կապն ու հաղորդակցութիւնը եւ մեր ազգային արժեքներն են, որոնք կը կազմեն մեր ինքնութեան ամբողջութիւնը:

•ԱՐԱՐԱՏԻ ԵՒ ՍՈՒՐԵ ԷԶՄԻԱԾԻՆԻ ՄԱՍԻՆ

Հայկական ինքնութիւն եւ Սուրբ Էջմիածին հասկացութիւնները վաղուց արդէն Նոյնական են իրենց ընկալումին մէջ: Էջմիածինը զօրեղ է, որովհետեւ հաստատուած է Նաեւ Արարատի փէշերուն: Արարատը մեր ժողովուրդի յաւերժութեան խորհուրդն ունի. Արարատը Նոյեան տապանը կը կրէ:

Նոյեան տապանը եկաւ ու կանգնեցաւ Արարատի վրայ, որու ստորոտին հիմնուեցաւ Սուրբ Էջմիածինը, որպէսզի փրկութեան իր խորհուրդով, Աստուծոյ ներկայութեան զօրութեամբ Նոյնական Նոյեան տապանի առաքելութեան հետ: Նոյեան տապանը մարդկութեան փրկութեան տապանը եղաւ, իսկ Էջմիածինը՝ հայութեան փրկութեան տապանը:

•ԵԿԵՂԵՑԱԾԻՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Եկեղեցի կառուցել կը նշանակէ՝ զԱստուած ընդունիլ, կը նշանակէ՝ զԱստուած ներկայութիւն դարձնել մեր կեանքին, մեր հոգիներուն եւ կենցաղին մէջ, կը նշանակէ՝ միշտ բարիին հետեւող ըլլալ, կեանքը սիրով ապրիլ, հաւատքի գործեր կատարել: Եկեղեցի կառուցել կը նշանակէ՝ հաւատարմութիւն դրսեւորել մեր հայրերու սրբազան հաւատքին, մեր անցեալի հոգեւոր ժառանգութեան հանդէպ, սիրել մեր Յայրենիքը եւ Նախանձախնդիր ըլլալ անոր վաղուան նկատմամբ՝ իրականութիւն դարձնելով այն բոլոր երազները, որոնց համար ապրած, պայքարած ու մարտնչած ենք, երբեմն ալ՝ մարտիրոսուած ու Նահատակուած:

•ԵՌԱԲԼՈՒՐԻ ՄԱՍԻՆ

Եռաբլուրն է վկան այն թանկ գինին, որ մենք վճարեցինք: Բազմաթիւ հայորդիներու շիրիմներ կը հանգչին այդ բարձունքին վրայ, իւրաքանչիւր շիրիմ Յայրենիքի ափ մը հող է, որ պաշտպանուած է անոնց կեանքով, գիւղ մըն է, քաղաք մը, շէն մը: Այսօր անոնց կեանքով նուաճուած այդ շէնին, գիւղին պահպանութիւնը տրուած է մեզի, մեզի՝ Յայաստանի մէջ ապրող հայորդիներուն եւ սփիւռքի մէջ ապրող հայորդիներուն, որովհետեւ ըսի եւ դարձեալ կը կրկնեմ՝ չկայ սփիւռքի յարատեւութիւն առանց Յայրենիքի:

•ՀՈԳԵՒՈՐ ԿԵԱՆՔԻ ՄԱՍԻՆ

Մենք կը հաւատանք, որ հոգեւոր կեանքին զօրացումը երաշխիքն է մեր բարեկեցութեան, մեր երկրի յառաջընթացին ու զօրութեան: ... Մեր հոգեւորականները Աւետարանի խօսքին հետ այսօր մեր ժողովուրդի զաւակներուն պիտի տանին իրենց պատգամը, որպէսզի անոնք հաւատարիմ մնան իրենց սրբազան հաւատքին, հաւատարիմ մնան ազգային մեր արժեքներուն եւ աստուածփառաբանութեամբ շարունակեն իրենց կեանքին ընթացքը լաւատես հոգիով, յոյսով եւ հաստատակամութեամբ:

•ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Կրթութիւնը ո՛չ միայն ընտանիքի, հասարակութեան եւ պետութեան հիմքն է, այլ Նաեւ՝ ճանապարհ է աստուածաճանաչութեան: Կրթութիւնը մարդը կ'առաջնորդէ, որպէսզի ան ճանչնայ Աստուծոյ արարչագործութիւնը, ընկալէ Աստուծոյ պատուիրաններն ու պատգամները եւ կեանքը կառուցէ այդ Նուիրական արժեքներուն վրայ:

•ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԱՍԻՆ

Յայոց Եկեղեցին մեր ժողովուրդին հոգիի ծննդավայրն է, ժողովուրդին ոգեղէն արժեքներու զանաւարանը: Յայոց Եկեղեցին եղած է ու պէտք է մնայ մեր ժողովուրդի պատմութեան ու մշակոյթին կերտողն ու կրողը, ազգային հայրենասիրական անանդներն ու անանդութիւնները շարունակողը:

Չէ՞ որ մեր եկեղեցիներուն գմբէները Նաեւ դէպի երկինք նետուած մեր գոյատեւումի բռնկանքներն են:

•ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՐԴԻ ՄԱՍԻՆ

Փա՛ռք քեզի, ժողովուրդ սիրելի, որ չ'երկնչեցար մահուան քրքիջէն: Խաչդ ուսիդ՝ անցար Գողգոթայի ճանապարհներով եւ յարութիւն առիւր յաղթանակած:

Փա՛ռք քեզի, ժողովուրդ սիրելի, որ վերքը սիրտիդ՝ բնաւեր տունդ վերստին կառուցեցիր Յայրենիքդ հեռու եւ մօտիկ բազմաթիւ երկիրներու մէջ եւ շարունակեցիր հայ ու քրիստոնէայ մնալ, արարող հանճարով շարունակեցիր հաց ստեղծել, կառուցել, գիտութեան ու մշակոյթի բարձունքներուն հասնիլ եւ այսպէս ճանչցուած ապրիլ:

Երիցս փառք քեզի, ժողովուրդ սիրեցեալ, «գի ինձ կեանք Զրիստոս է» հաւատքով քալեցիր դէպի կեանքիդ նոր այգաբացը եւ յուսացիր իրաւունքի ու արդարութեան դարու նոր առաւօտը ու այս ճանապարհին մնացիր կանգուն եւ արի:

Հայ ժողովուրդի մասին մտածումով աւարտելով այս գրութիւնը՝ որպէս «**հօս փոքրիկ**» քաղցրաբարբառ հնչիւնով Սուրբ Կոմիտաս Վարդապետին բառերով, ըսենք.

Ամէն հայի սրտից բխած՝

Լսիր այս ձայն, ո՛վ Աստուած,

Երկար կեանք տուր Յայրապետին,

Երկար օրեր՝ հայոց հօր,

Տէ՛ր, անսասան պահիր Դու միշտ

Ըն իսկ հիմնած Մայր Աթոռ:

Տեօրթեուլցի Պենոն Վասիլեանի Յուշերը Չոր Մերճուման-Չորք Մարգալան

Շար. Նախորդ շաբաթէն

Այշէ մօքքուրս Յալիլ աղային՝ «նայիր, կը լսե՛ս սա պզտիկին խօսքերը, հիմակուրնէ պատրաստեր է արդէն»: Յալիլ աղան ալ՝

- Ճանըմ Այշէ, աս պզտիկը աշխարհը կլլեր վերջացուցեր է, ուր որ երթայ տեղին համաճայն խօսքերը պատրաստ կ'ըլլան:

Ինծի կերակուր տուին ճամփայ ելայ, իրիկունը հասայ Տեմերիք, Յալիլ աղային ըսած տունը մտայ բարեւեցի, Յալիլ աղային բարեւներն ալ տուի:

- Յալիլ աղային բարեւները գլուխի վրայ,- ըսին,- հրամէ ներս, նստիր հանգիստ ըրէ:

Ընթրիքի ժամը եղաւ սեղան դրին, տերեւի փաթթոց՝ սարմա էր, ինծի ալ՝ հրամէ ըսին, առանց հացի կերակրէ: Յետոյ ինծի հարցուցին ով ես: Ես ըսի իմ ըսելիքներս: Պառկելու ժամը եղաւ, ինծի ըսին՝

- Աղճա, գնա մզկիթ, հոն պառկիր: Ես՝

- Շշատ լաւ,- ըսի, գացի մզկիթէն հեռու պարտեզի մը եզերքը պառկեցայ, առտու կանուխ ճամփայ ելայ, ճամփան երկու լեռներու մէջէն կլոր-կլոր կը բարձրանար: Կեսօրուան մօտ էր լեռան գագաթը հասայ, մէջ մըն ալ տեսայ մարդ մը ճամփուն մէկ կողմը ձեռքը հրացան մը կեցեր է: Ես մարդը տեսածիս պէս ճանչցայ, «սելամ ալեքում» ըսի, բարեւս առաւ, ինծի նայեցաւ՝ չճանչցաւ, բան չըսաւ, ես ճամփաս շարունակեցի արդէն շատ քիչ մնացած էր հասնելու:

Ուղղակի գացի աղբիւրը որ ջուր խմեմ, վերեւի տեսածս մարդը եկաւ հոն նստաւ, աղբիւրի վերի կողմէն կին մը եկաւ կուծը ձեռքը ջուր տանելու, կինը տեսաւ որ հոն նստեր եմ, ինծի նայեցաւ, ըսաւ՝

- Պզտիկ, եկուր տուն երթանք:- Հետը գացի տուն, որ հագիւ քսան մեթր հեռու էր աղբիւրէն: Կինը ինծի ըսաւ,- տղաս, Պենոն, ուրկէ ուր հոս եկեր ես, արդեօք երա՞գ կը տեսնեմ:

- Ո՛չ մօքքուր, երազ չես տեսներ, իրաւ ինծի կը տեսնես:

- Այդ նստող խոզը քու գալո՞ք ճամփան չտեսա՞մ:

- Ես իրեն տեսայ, բարեւ տուի, բարեւս առաւ, գիս չճանչցաւ, բան մըն ալ չըսաւ, յետոյ ետեւէն եկաւ:

Կինը անմիջապէս կերակուր բերաւ՝

- Յայտէ՛ կեր, յետոյ կը խօսինք Պենոն:

- Մօքքուր, դուն ինծի գիտես, բայց ես քեզի չեմ յիշեր:

- Ես Մուսթաֆա Էմմիիդ կինն եմ, Սուլթանը, ի՞նչպէս չճանչցար գիս տղաս, Պենոն:

- Հա, հիմա յիշեցի,- ըսի ես շուտով, սկսայ կերակուր ուտելու: Սկսաւ հարցումներ ընել, առաջին անգամ մամայիս հարցուց:

- Սուլթան մօքքուր,- ըսի, սկսայ լալ,- մայրս - դուն ողջ եղիր - մեռաւ:- Հագիւ թէ լսեց՝

- Վայ Աննիք մօքքուրս, վա՛յ,- ըսաւ, երկու ձեռքերը ծունկերուն զարնելով սկսաւ լալ, ես ալ հետը լացի: Վերջը ամենուն հարցուց, ես ալ մէկամեկ լուրերը տուի: Բաւական նստանք, վերջը ըսի՝

- Սուլթան մօքքուր, կ'ուզեմ հաճի Ալի աղային քովը երթալ, ես Եոնսուկի ճամփան չեմ գիտեր, ինծի ցոյց տուր որ հոն երթամ:- Ցոյց տուաւ, ըսաւ՝

- Այս դիմացի բարձունքին ետեւը Եոնսունն է, երբ վեր բարձրանաս՝ կը տեսնես Եոնսունը, օրը լոյս չեղած կը հասնիս,- գիս համբուրեց,- քու վրադ Աննիք մօքքուրիս հոտը կայ,- ըսաւ, գիս ճամփու դրաւ:

Ես բարձրացայ բարձունքը, լեռան միւս կողմը տափարակ դաշտեր էին, բերքերը հնձուած, դաշտերու մէջ եւ եզերքը կեռասի ծառեր շատ կային, գիւղին պզտիկները տասնհինգ-քսանի չափ, ամէն մէկը ձեռքը կողով մը կեռաս լեցուցեր էին, գիւղ կը վերադառնային, ես ալ միացայ իրենց: Կը քալենք, ես գիրենք կը ճանչնամ, պզտիկներուն մէջէն ամենամեծը իմ տարիքս է՝ մուլլա Ալիին աղջիկը, Այշէն էր, պզտիկներուն կ'ըսէր՝ «վալլահի սա գինուորութենէ փախած տղան Աննիք մօքքուրին Պենոնին կը նմանի»... ասպէս խօսելով կը քալեն, ես ալ դարձայ իրեն՝ «ի՛նչ է աղջիկ, ինծի կեանքի անուն ալ կու տաս» ըսի: «Չէ, անոր շատ կը նմանիս», ըսաւ:

- Լաւ, եթէ ես այդ ըլլայի պապադ, հօրեղբայրդ, Էմմիդ ի՞նչ կ'ըսեն այդ կեանքներուն մասին:

- Կ'սեն Լեւոնը գնաց մեզի եմենի կօշիկ կարող չկայ, ջաղացքը դարձնող չկայ:

Ես լուռ մնացի, մտմտացիի՝ «ուրեմն ինծի ալ բան չեն ըսեր»: Գիւղ մտանք, ամէն մէկը իր տունը գնաց, ես ալ աղբիւր գացի, աղբիւրէն քիչ մը ջուր

զատեր եմ, առջեւը ծառի մեծ կտոր մը՝ օլուք¹ դրեր եմ, որ ջուրի կուծերը օլուքէն լեցնեն: Գացի աղբիւրէն ջուր խմեցի, տեսայ որ Հաճի աղային աղջիկը՝ Ֆաթման կու գայ ջուր տանելու, սպասեցի, եկաւ ջուրը առաւ, ինծի ալ մէջ մը նայեցաւ չճանչցաւ, ես ալ խօսք չըրի. իմ գլխուս կտոր մը կապած եմ մամայիս հագուստի կտորներէն կտոր մըն էր:

Աղբիւրին դիմացը իր հօրեղբայրը եւ հօրեղբոր տղան նստած հայր ու տղայ կը գրուցնէ: Ես Ֆաթմայէն առաջ դէպի իրենց քալեցի, Ֆաթման ետեւէն կու գայ, գլխուս կապած մօրս կտորը տեսեր յիշեր է, ետեւէն կ'ըսէ՝ «Հալիլ Էմմի սա եկող տղան Աննիք մօքքուրիս տղան Պենոնն է»: Երեք-չորս անգամ ըսաւ, ես այդտեղացի չեմ ըլլար, քալեցի հասայ Յալիլ հօրեղբոր մօտ, բարեւ տուի, բարեւս առին, բայց խօսքի բռնուած էին, երեսս անգամ չնայեցան, հոն կեցայ: Ֆաթման եկաւ հասաւ՝

- Հալիլ Էմմի, վալլահի սա հոն կեցող տղան Աննիկ մօքքուրիս տղան Պենոնն է,- ըսաւ: Հալիլ աղան գլուխը բարձրացուց՝

- Ուլան չոճուք, Պենո՞ն մը սըն,- ըսաւ:

- Այո, ես եմ, Հալիլ Էմմի,- ըսի:

Չիս տուն տարին, բոլորը հաւաքուեցան քովս եկան: Առաջին անգամ կիները հարցուցին՝ «մայրդ ի՞նչպէս է»: Ես երբ ըսի՝ «դուք ողջ եղէք, մայրս մեռաւ»՝ ամենքը ձեռքերնին ծունկերնին զարնելով՝ «վայ Աննիք մօքքուրիս, վա՛յ» բարձրաճայն սկսան լալ, կարծես իրենց քոյրը կամ մայրը ըլլար: Ես ալ կու լայի, Էրիկ մարդիկ նոյնպէս աչքերնին արցունքները կը սրբէին: Կես ժամի չափ այդպէս լաց եղան: Յետոյ արցունքները սրբեցին, քիչ մը հանդարտեցան, նորէն սկսան հարցնել ի՞նչ եղաւ, ի՞նչպէս անցուցիք այն օրերը:

Ես ամենը պատմեցի...: Իրիկուան ուշ ժամուն ամենքը իրենց տուները գացին: Ես այլեւս հաճը Ալի աղային տունը մնացի: Հաճը Ալի աղան երկու կին ունէր, առաջինը Ֆաթմային մայրը՝ Մէյրիշն էր, միայն մէկ զաւակ ունեցեր էր՝ Ֆաթման: Երկրորդ կին մը առեր է որ տղայ զաւակ ունենայ, երկրորդ կինը զաւակ չէր ունեցած:

Երբ Ֆաթման գիս չճանչցաւ աղբիւրին մօտ, անոր համար տեսքան՝ քառեակ մը գրեցի, գրած քառեակս վեց տարի ետք կարդացի իրեն, դուք ալ կը կարդաք գիրքին վերջաւորութեան:

Հաճը Ալի աղան չորս գիւղերու մէջ դաշտեր եւ ոչխարներ, կովերու հոտեր ունէր, վեց ընտանիքներ իրեն կը ծառայէին, դաշտերը աշխատողներ, կենդանիները արածողներ, կիները կովերը կը կթէին, պզտիկներ ուլիկներուն հոգ կը տանէին:

Օր մը տեսայ որ խանութպան Հաճիին կինը Ֆաթման եկաւ Մէյրիշ մօքքուրիս մօտ, ըսաւ՝ «այսօր Թոֆիքը ինծի հետ թող գայ որ հարմանը ծեծենք»: Ես ալ ըսի՝ «Մէյիշ մօքքուր, աս Ֆաթման խանութպան Հաճիին կինը ուրկէ՞ եկեր Է որ հարմանը ծեծէ»: Մէյիշ մօքքուրս ըսաւ՝

- Հաճին գինք ձգեց, մեր ծառան Հուրշուտը գինք կնութեան առաւ:

Ֆաթման եկաւ գիս ջորիի վրայ նստեցուց, գացինք. լեռան քովստի պզտիկ դաշտ մը հնձուած ցորենը ծեծելու: Դեռ հարմանը ջորիին չկապած, ինծի ըսաւ՝

- Մաշալլահ մեծցեր ես, քանի՞ տարեկան ես հիմա:

- Տասնհինգ տարեկան եղայ,- ըսի:

- Տասնհինգ տարեկան տղան Էրիկ մարդ կը հաշուի,- ըսաւ,- եկուր երթանք աստեղ թուզ կայ ուտենք,- ըսաւ:

Գացինք ուզած տեղը լաւ մը թուզ կերանք, ըսաւ՝

- Տեսա՞ր ինչ քաղցր թուզ է, ինծի շատ համով կու գայ, հաւնեցա՞ր աս լեռան թուզը:

- Ի՛նչու, ուրիշ տեղ չ'ըլլա՞ր:

- Ո՛չ,- ըսաւ,- ամէն տեղ չ'ըլլար. երբեմն տարբեր տեղեր կ'ըլլայ, բայց այսպէս համով, քաղցր չ'ըլլար:

- Աս թուզը շատ համով է կ'ուզեմ միշտ ուտել:

- Ուրկէ միշտ պիտի ուտես,- ըսաւ,- հայտէ քալէ երթանք հարմանը ծեծենք, իրիկուան վերադարձին նորէն կու գանք կ'ուտենք:- Գացինք հարմանը ծեծեցինք, վերադարձին դարձեալ կերանք:

Շար. Էջ 05

1 Օլուք.- գուռ, փայտէ կամ քարէ պատրաստուած փոքր աւազան՝ աղբիւրի մօտ:

Տեօրթեուլցի Պենոն Վասիլեանի Յուշերը...

Սկիզբը Էջ 04

1917 Նոյեմբերին Ֆաթման հարս գնաց

1917 ամսուն տասնհինգին աղան եւ եկրորդ կինը Տոնէն, Ֆաթմային ամուսինը Հոկտեմբեր եւ ուրիշ մէկը առաւ գացին Տեմերիք, դաշտերը մաքրել-հնձելու համար: Մենք, Մէյրիշ մօքքուրս, աղջիկը՝ Ֆաթման իջանք Տէյիւմէն Տերեսի:

Աղային աղջիկը 18 տարեկան եղաւ: Հոկտեմբերին աղան ետ եկաւ, եղբայրը մեռեր էր, ուրեմն՝ Ֆաթմային նշանածին հայրը – աղային մեծ եղբայրը, Ահմետ Էֆենտին – եկեր է, որ Ֆաթման հարս տանի: Ֆաթմային, հայրը համաձայնէր է, հարսնիք ընելու պատրաստուեցան: Ֆաթման՝ «ես չեմ երթար» ըսաւ: Բայց հոն աղջիկներուն խօսքը չ'անցնիր, հայրը որո՛ւ որ ուզէ անոր ալ կու տայ, աղջիկները չեն կրնար իրենց ապագայ ամուսինը իրենք ընտրել: Ուրը օր հարսնիք ըրին, Ֆաթման գնաց, երեք օր ետք ետ տուն եկաւ, հօրը ըսաւ՝

- Զիս դժուարով հարս տուիր, ես ալ ետ եկայ, ես ամուսին չեմ ուզեր, եթէ Նոյնիսկ մեռնես ետ չեմ երթար:

- Ամուսինդ ալ քեզի չի ձգեր, դուն ալ ուրիշ մէկը չես կրնար առնել, ըսաւ հայրը:

- Ես ամուսին չեմ ուզեր արդէն:

- Ուրեմն տունը կը մնաս,- ըսաւ հայրը:

Ամիս մը անցաւ, երկու մարդիկ եկան ուրիշ գիւղերէ, որպէսզի գիւղի պզտիկ տղաները թլբատեն: Ֆաթման ինծի մէկ մեծիտիէ տուաւ ըսաւ՝

- Գնա մարդոց քով, քեզի թող թլբատեն:- Ես ալ գացի դրամը տուի, ըսի՝ «գիս թլբատեցէք»: Հարցուցին՝ «դուն որուն տղան ես»:

- Ես հայր-մայր չունիմ, հայ եմ, կ'ուզեմ որ թլբատեք:

- Ու՛ր կը մնաս:

- Հաճը աղային տունը կը մնամ,- ըսի:

- Աղան թող գայ ըսէ՛ այն ատեն կ'ընենք,- ըսին, աղան կանչեցին: Աղան եկաւ իմ ականջներս բռնեց՝ «ձօ անպիտան, դուն այսօր Թոֆիք ես մեզի համար, վաղը պապադ Լեւոն աղան գայ եթէ ինծի ըսէ ի՞նչ է հաճը Այի, սա պզտիկ տղաս չկրցա՛ր պահել, միւսիւման ըրիր՝ ես ի՞նչ պատասխան պիտի տամ իմ բարեկամիս»: Ուժեղ ապտակ մը զարկաւ՝

- Հայտէ տուն գնա աստեղէն:- Ես գացի, եղածը պատմեցի Ֆաթմային՝

- Լաւ, վնաս չունի,- ըսաւ: Բայց նորէն ալ զիս կը սիրեր:

Հոկտեմբեր ամիսը վերջացաւ, գիւղը մարդ չմնաց, օդափոխութեան եկած մարդիկը իջան, մենք ալ իջանք ծովի ափին Սարը Սեքի գիւղը, ձմեռը ամբողջ հոն մնացինք:

1918ին հիւանդացայ

1918 Մարտ ամսու առաջին օրերը հիւանդացայ, ամէն օր դող կու գար վրաս, տաքութիւն, վիճակս շատ ծանր էր: Աղան, Ֆաթման եւ մայրը՝ Մէյրիշը առաւ տարաւ Տէյիւմէն Տերեսի: Ես մնացի Տոնէին ձեռքին տակ, Տեօնէնը զիս երբեք չէր սիրեր: Այդ հիւանդ վիճակովս ինծի կ'աշխատեցներ՝ «ան ըրէ, ան ըրէ, կովերուն ախոռը մաքրէ, կեանքի տղայ»:

1918 Մարտ քսանին մեր գիւղացիներէն մէկը եկաւ ինծի ըսաւ՝

- Զու մօքքուրդ հաճի Մէյրիմը քեզի հարցուց, ըսաւ քոջս տղան Պենոնը հո՞ն է, ես ալ՝ «այո, հոն է, Սարը Սեքի է» ըսի: Զեզի կ'ուզէ, եթէ ուզես՝ վաղը քեզի կը տանիմ:

- Կ'երթամ,- ըսի:

Յաջորդ առաւօտ եկաւ, զիս ջորիի վրայ դրաւ, տարաւ Տեօրթ Եոլ, ինք ալ իր գործին գնաց: Հիմա ես մօրաքոյրս ու՛ր պիտի գտնեմ, ի՞նչ պիտի ընեմ: Տուներնին գացի՝ տունը տեղը չկայ, թուրքերը լոյս թալաներ փյուցեցեր են: Ուշ ժամ է, իրիկուն, իմ դողս սկսաւ, սաստիկ կը դողամ, քայեցի դէպի քեռիս տունը, հասայ՝ տունին չորս պատերը կան միայն, կռնակս տուի ու կեցայ, կը դողդողամ: Մէյմըն ալ տեսնեմ մօրաքոջս մեծ տղան՝ Սարգիսը անտեղէն կ'անցնի: Կանչեցի, վազեց եկաւ մօտս, «տատա, եկա՛ր» ըսաւ: Ըսի՝

- Տուներնիդ ու՛ր է:

- Եկուր աստեղ, դիմացի տունն է, հոն կը բնակինք:

Զիս տուն ըարաւ, մօրաքոյրս տունը չէր: Պզտիկները շուտով կրակ վառեցին, կրակին մօտիկ պառկեցայ, կը դողամ, ինչ որ վերմակ ունէին՝ վրաս ծածկեցին, դէ՛ռ կը դողամ:

- Մայրերնիդ ու՛ր է,- հարցուցի:

- Թուրքերուն մօտ հաց եփելու գնաց:- Սարգիսը ըսաւ,- երթամ լուր տամ:- Գնաց, մօրը ըսեր է Պենոն տատաս եկաւ: Մօրաքոյրս առտուուընէ մինչեւ

իրիկուն աշխատեւ էր, իրեն երկու հաց տուեր են: Հացը ինք կը բանայ եղեր: Երկու խմոր ծոցը պահեր է: Տուն եկաւ - ես դէռ կը դողամ առանց կենալու - իմ վիճակս տեսաւ, շուտով խմորներէն մէկը եփեց, տաք ապուր՝ *պուլամաճ* ըրաւ, ըսաւ՝ «խմէ՛ արագ-արագ որ տաքնաս»: Ես խմեցի վերջացաւ, երկրորդ խմորն ալ շաղեց, հաց թխեց՝ «ան աս ալ կ'եր» ըսաւ: Ըսի՝ «մօրաքոյր, աս ինծի կը բաւէ, հացը պզտիկներուն տուր»:

- Ո՛չ,- ըսաւ,- ան ալ կ'եր որ դողդ անցնի:- Ես ալ հացին կէսը կերայ, երկրորդ կէսը տուի պզտիկներուն: Իմ դողս կեցաւ, աս անգամ կ'այրիմ, տաքութիւնս շատ բարձր է, մօրաքոյրս շուարած էր՝ ի՛նչ ընէ...: Յետոյ ինծի ըսաւ՝ Պենոն, հոս *խաուաճա* Պշարային տիկինը կայ, ինծի ըսած էր թէ տղադ Սարգիսը քիչ մը մեծ ըլլար՝ իրեն մեզի կը տանէի որ մեզի օգնէ: Ես ալ իրեն ըսի որ ես ուրիշ մեծ տղայ ունիմ, եթէ գայ՝ անիկա քեզի կու տամ որ աշխատի ձեր մօտ, ասպէս խօսք տուեր էինք իրարու: Վաղը առաւօտ կու գայ, սա դիմացի թուրք տունը կաթ կ'առնէ կ'երթայ, կը սպասես՝ երբ գայ, քովը կ'երթաս, կ'ըսես ես հաճը Մէյրիմին տղան եմ, եկայ. տիկինը քեզ իրենց տունը կը տանի: Այդտեղ քեզ լաւ կը նային-կը խնամեն, լաւ կ'ըլլաս: Հիմա ամէն մարդ անօթի է, ամէն տեղ ուտելիք չկայ, ամէն ինչ սուղ է, *խաուաճա* Պշարայեք շատ հարուստ են, անտեղ լաւ սնունդ կ'առնես,- ըսաւ, այդպէս քնացանք: Առտու կանուխ արթնցայ, մօրաքոյրս ըսաւ՝ Պենոն, տես մատամ Պշարան կու գայ, գնայ մօտեցիր:- Անմիջապէս գացի մատամին՝

- Բարեւ,- ըսի,- ես հաճի Մէյրիմին մեծ տղան եմ, եկայ:

- Հա՛,- ըսաւ,- դու՛ն ես Մէյրիմին տղան:

- Այո, մատամ,- ըսի:

- Հիւանդ կ'երեւաս,- ըսաւ մատամը:

- Այո, ինծի դող կը բռնէ,- ըսի:- Ձեռքի կաթի ամանը ինծի տուաւ՝

- Եկուր հետս:

Գացինք կաթ ծախող թուրքին տունը, կաթ տուող կնկան ըսաւ՝

- Ասկէ ետք աս տղան կու գայ, կաթը իրեն կու տաս:- Կինը՝ «շատ լաւ մատամ», ըսաւ: Կաթը առինք՝ հետս եկուր,- ըսաւ, գացինք իրենց տունը: *խաուաճա* Պշարան քսան տարեկան տղայ մը ունէր՝ Ժողէֆ Էֆենտի կ'ըսէին, երկրորդ տղայ մըն ալ ունէր, տասը տարեկան էր, երրորդ մըն ալ մեռած է եղեր, մէկ ալ աղջիկ ունէր քսանվեց տարեկան: *խաուաճա* Պշարան լիբանանցի էր, մեծ տուն մը ունէր եւ նարինջի մեծ վաճառատուն մը: Իրմէ անելի հարուստը չկար Տեօրթ Եոլի մէջ: 70-80 թում ընտանիքներ կային Տեօրթ Եոլի մէջ: Թուրքերը թումերուն գաղթի չհանեցին 1915ին:

Երբ ես ու մատամը ներս մտանք, Ժողէֆ Էֆենտին տեսաւ որ ես հիւանդ եմ եւ աղտոտ, իրեն մօտ հայ կին մը կար օգնական, անոր կանչեց, ըսաւ՝ «շուտ ջուր տաքցուր, սա պզտիկը լոգցուր», եւ գլխուս մազերը զերոյի կտրեց: Կինը զիս լոգցուց, հագուստս-շորերս այրեցին, ինծի նոր հագուստ հագցուցին, այդ կնկան տունը անկողին մը բերին զիս հոն պառկեցուցին: Աս հայ կինը գաղթի գացած կին մըն էր, ետ եկեր է, թուրքի մը հետ ամուսնացեր է, ան ալ իրեն ձգեր է:

Ժողէֆ Էֆենտին եկաւ, ինծի երկու սոլֆաթ դեղահատ տուաւ, ըսաւ՝ «պառկիր»: Իրիկունը նորէն իմ *սթմաս*՝ դողս եկաւ, կինը վրաս միքանի վերմակ ծածկեց, գնաց Ժողէֆ Էֆենտին կանչեց, նորէն երկու սոլֆաթ տուաւ...: Ինծի տասնհինգ օր անկողինէն չհանեցին, ամէն օր դեղս տուին, կերցուցին-հոգ տարին: Տասնհինգ օր յետոյ առողջացայ ուժս տեղը եկաւ, ելայ անկողինէն: Ինծի լաւ հագուստ հագցուցին եղայ հարուստի գաւակ, այլեւս սկսայ ամէն առաւօտ երթալ կաթը բերել, ի՛նչ որ պէտք էր շուկայէն՝ կը բերէի տունին համար:

Ժողէֆ Էֆենտին պարտեզէն նարինջ կը բերեր, եօթ-ութ թուրք կիներ նարինջները ճզմելով տակառներուն մէջ կը լեցնէին, ուրը տասը օրեր մնալէ ետք տակառներուն մէջէն կը հանէինք օղի կը քաշէինք: Ժողէֆին քոյրը եւ ես գիշերները օղին կը քաշէինք: Քոյրը անունը Աֆիֆէ էր, պզտիկ եղբօր անունը՝ Թոֆիք, իմ անունս ալ Թոֆիք էր, մատամը մեզի մեծ Թոֆիք եւ պզտիկ Թոֆիք կը կանչէր:

Մեզի դրացի քովսէր, զինուորական մը կար, ազգութեամբ ալպանացի էր, քառասունհինգ-յիսուն տարեկան կար: Աս քովսէրը իրեն համար տասնութը տարեկան ստամպուլահայ աղջիկ մը իրեն *կըտը*՝ կնութեան ամեր, անունը Շազիէ դրեր էր: Շազիէ հանում կ'ըսէին իրեն: Աս քովսէրը ամէն ատեն մէկ *օքանոց* օղի կ'առնէր կը խմէր, Ժողէֆ Էֆենտին իրմէ դրամ չէր առնէր: Աղայիս աղջիկը Աֆիֆէն Շազիէ հանումին հետ շատ մօտիկ էր, գաղտնիքնին իրարու հետ կը կիսէին, կարծես քոյրեր ըլլային:

Շար. յաջորդ շաբաթ

Ձօն Իմ Հրաշք Հօրս՝ Վահե-Վահեանի Մեհեանին Մահուան 23-րդ Տարելիցին Առիթով

ՇԵՅՆԱ ԱՊՏԱԼԵԱՆ

Շատեր ճանաչեցին Էին զինք իբր բանաստեղծ, քննադատ, գրական ու հասարակական գործիչ, Հիւսիսեան հայագիտական հիմնարկի տնօրէն, ուսուցիչ, աշխատակից, բարեկամ եւ կամ ազգական: Սակայն, ես բախտաւորուած էի ունենալ զինք իբր հայր, որ եղաւ նաեւ ինծի համար մարդ արարածի ամենափայլուն տիպարը:

Կարգ մը անձերու մօտ հսկայական տարբերութիւններ կը նկատուին իրենց դուրսի աշխարհի եւ մտերմիկ՝ ընտանեկան կեանքին միջեւ: Հայրս Նոյն փափկասուն, համբերատար, հոգատար ու սիրալիր անձն էր, միայն այն տարբերութեամբ, որ երբ կարեկից անձեր քովը գային՝ աշխատանքի, ընտանեկան, ուսման կամ կրթաթոշակի օժանդակութեան ամբողջութեամբ, ինք իր առաւելագոյնը կ'ընէր անոնց օգնելու համար: Սակայն, երբ իր անձին եւ կամ տան անդամի մը գար հարցը, կը վարանէր, քանզի իր հպարտութեան զգացումը ամէն բանէ վեր էր:

Իր նկարագրի արտակարգ գիծերուն մասին յիշելով, չեմ կրնար մոռնալ քանի մը մտերմիկ ծանօթներու վկայութիւնը, երբ մեծ յարգանքով կը պատմէին, թէ ինչպէս ինք մերժած էր իրեն առաջարկուած ոսկէ առիթը աշխատելու իբր դասախօս Ամերիկեան համալսարանին մէջ՝ յետ իր բարձր գնահատանքով ստանալուն արուեստի եւ գիտութեան ճարտարապետութեան վկայականը: Ան իր շահաբեր պաշտօնը փոխանցած էր իր կարեկից ընկերոջ ու ինք նուիրած իր կեանքը հայ գիրին, դպրոցին ու գաղութին:

Իր զոհաբերութեան աստիճանը սահման չունեցաւ. երբ Սպիտակի երկրաշարժը պատահեցաւ, հակառակ իր համեստ ուսուցիչի պաշտօնին, մասնակցեցաւ օգնութեան իր ուժերէն շատ ակտիվ բարձր չափերով, երբ մեր շրջանակի մեծահարուստներէն շատեր նման նուիրատուութիւն չկատարեցին:

Մարդ արարածին քով ով ըլլալը կը փաստուի տարիներու ընթացքին իր առած ընտրութիւններէն, որոշումներէն եւ կեցումներէն: Ոմանք կեանքի ընթացքին շահամոլութեան պատճառով իրենց սկզբունքները կը խախտեն, սակայն ինք միշտ զօրաւոր մնաց իր համոզումներուն վրայ: Իր հայրենասիրութեան աստիճանը գազաթնակետին հասցուցած էր ու ամէն ձեւով փորձած «ոսկի կամուրջ» ստեղծել Հայաստանի ու Սփիւռքի միջեւ, փորձել յայտնաբերել գրողներ եւ արուեստագետներ, ընծայելով անոնց լայնածիր ճանաչման միջոցներ: Իր «Անի» գրական ու արուեստի ամսաթերթին նպատակը ճիշդ այդ էր: Թէեւ եղան ոմանք, որոնք շփոթեցին իր հայրենասիրութեան տեսչը ու անարդարօրէն դատապարտեցին զինք իբր գործակից «անբաղձալի» պետութեան հետ:

Խօսք մը կայ կ'ըսէ. «Երբ տունիդ մէջ ունիս պարտեզ եւ գրադարան, ապա ոչինչ կը պակսի քու երջանկութեանդ համար»: Մեր տունը օժտուած էր պարտեզով. հայրս բնութիւն պաշտող անձ ըլլալուն իբր իր ամէնէն սիրելի ժամանակը ընտրած էր պարտիզպանութիւնը:

Մեր տունը «հարուստ» էր նաեւ իր գիրքերով, թերթերով, փաստաթուղթերով, արխիւներով՝ սկսեալ 1800-ական թուականներէն: Տարբեր գաղութներու թերթեր 1920-ականներէն դիզուած էին մեր քով: Հօրս մեծ սփոփանքներն էին՝ կարդալ, գրել ու վերլուծել: Կարելի է ըսել, թէ չկար որեւէ գիրք Սփիւռքի մէջ, որ տպուելէ առաջ դրկուած չըլլար հօրս խմբագրման ու սրբագրութեան համար:

Երբ վերայցելեմ իմ անցեալի յուշերու կարուստը, մղձաւանջ մը կը պատէ զիս: Ճաշասեղանին շուրջ մեր համախմբուիլը անգամ ուներ իր ծեւը: Միշտ ճշդապահ ժամուն սեղան կը նստէինք, ուր հայրս ուներ իր յատուկ աթոռը: Մայրս կամ հօրս մօրաքոյրը կը հրամցնէին մեր աւանդական ճաշերը միշտ սկսելով հօրս պնակէն ու մենք բոլորս կը սպասէինք, որ հայրս իր առաջին պատառը առնէ, որպէսզի մենք ալ մերը սկսէինք: Մեծ խանդավառութիւն էր հաւաքուիլ սեղանին շուրջ օգտակար խօսակցութիւններով ու հետաքրքրական գիտելիքներով լեցնելով մեր ժամանակը: Ամէն անգամ ճաշի վերջաւորութեան հայրս սրտագին շնորհակալութիւն կը յայտնէր մօրս եւ իր մօրաքոյրոջ, իրենց պատրաստած համեղ ճաշերուն համար ու իր պնակը խոհանոց կը տանէր: Ապա, առ ի գնահատանք իրենց աշխատանքին, ինք կը փափաքէր որ սուրճը իր ձեռամբ պատրաստէր ու մեզի հրամցնէր:

Շատ երջանիկ ու բախտաւոր էի ապրիլ տան մը մէջ, ուր կային յարգալիր փոխյարաբերութիւններ, զոհաբերութիւն ու սէր: Նոյնիսկ եթէ ըլլային փոքր անհամաձայնութիւններ, անոնք միշտ քաղաքավարութեամբ կը

Վահե Վահեան եւ դուստրը՝ Շէյնա, Սան Ֆրանսիսքո, 1981 կամ 1982

լուծուէին: Հօրս փափկանկատութեան աստիճանը նկատելի էր իր ամենափոքր արարքէն: Մանկութեան օրերուն, երբ ես տակաւին իրենց ննջասենեակը կը քնանայի, հայրս կ'արթննար առտուան հինգին, հասցնելու թէ իր տպարանի եւ թէ դպրոցական աշխատանքներն ու պարտականութիւնները: Ան նախորդ գիշերուընէ որոշած կ'ըլլար իր հագուելիքը, ու լուռ ու մուկ կը շարժէր, որպէսզի մեզ յանկարծակի չհանգարէր:

Հօրս բարձր հոգի ըլլալու փաստը ունեցանք, երբ վաղաժամ կորսնցուցինք մեր շատ սիրելի Վահրամը՝ զոհ ինքնաշարժի արկածի: Երբ անոր աշխատած ընկերութիւնը ուզեց հօրս փոխանցել գումար մը, հայրս խստօրէն մերժեց, ըսելով թէ իր տղուն արեան գինին ինք չի կրնար դաչիլ ու ստեղծեց Վահրամ Ապտալեան կրթական հիմնադրամը, որ օգտակար պիտի դառնար հայերէն լեզուի, գրականութեան եւ հայոց պատմութեան մէջ մասնագիտացող աշակերտներու ուսման աջակցութեան:

Լիբանանի երկարամեայ պատերազմի ընթացքին, երբ շատեր կը գաղթէին դէպի ակտիվ բարգաւաճ երկիրներ, ինք կը քաջալերէր, որ մեր գաղութը չկորսնցնենք, չսուզուինք ու չճնշուինք օտար ափեր երթալով:

Հայրս իր բնաւորութեամբ շատ հեզ, ճկուն ու ընտելացող անձ էր, սակայն միաժամանակ յանգչուօրէն ճշմարտախօս: Երբ շատ առաքինի ըլլաս, պտղատու ծառի նման յաճախ կը քարկոծուիս. սակայն հայրս վրեժխնդրութիւն եւ ատելութիւն պահել չունէր: Ան կը հաւատար կարողանալ ներելու հզօր ուժին ու կ'ըսէր թէ, բարկութիւնը եթէ ներսդ պահես, կ'ուտէ քեզ որդի նման: Այլ ոսկի խօսքն մըն ալ ուներ, որ կ'ըսէր. «Կը նախընտրեմ խաբուիլ իմ սիրելիներէս, քան կասկածիլ անոնց անկեղծութեան վրայ»: Ես օղ ըրած եմ իր այս պատգամները ու յաճախ իմ կեանքի դժուարագոյն օրերուս կը հետեւիմ իր խորհուրդին:

Ընդհանրապէս արուեստագետներուն մօտ «մուսաները» ուշ գիշերուան մէջ ծիլ կ'առնեն: Կը յիշեմ իրմէ հեռու նստած զինք դիտելս, երբ մենախօսութեամբ կը սրբագրէր իր նոր գրած ճառերն ու բանաստեղծութիւնները: Ան շատ յաճախ մայրս իր մօտ կը կանչէր, որ լսէ ու իր կարծիքը տայ: Իմ իտեալապաշտ հայրս շատ խիստ էր իր անձին հանդէպ ու իր ստեղծագործական աշխատանքը՝ ըլլային անոնք դասախօսութիւններ, թերթի տրուելիք գրութիւններ, թարգմանութիւններ, կամ բանաստեղծութիւններ, կրկին ու կրկին կը վերամշակէր:

Տպաւորիչ այլ երեւոյթ մըն էր ականատես ըլլալ իր գրաւորներու սրբագրութեան: Ան ժամեր կը դնէր փորձել հասկնալու, թէ սխալ պատասխանող աշակերտին տկարութիւնը ինչի մէջ կը կայանար: Գրաւորի թուղթին սիւնակին մէջ կարմիր գիրքով ճիշդը կը գրէր: Ներքին պատերազմ կ'ունենար այս սրբագրութեան միջոցին: Զանգի ինք լաւագոյնը կը սպասէր իր աշակերտներէն: Ու տարիներ ետք, դպրոցէն շրջանաւարտ աշակերտներուն յաջողութեան մասին երբ լսէր, այնքան կը հրճուէր, կարծեք իր որդիներէն մէկը ըլլային:

Ձօն Իմ Հրաշք Հօրս՝ Վահե-Վահեանի Մեհեանին

Սկիզբը էջ 06

Ան մեծ հաւատք ուներ իրեն տրուած կոչումին նկատմամբ, թէ պէտք էր կերտել ու պատրաստել յաջորդական հայ սերունդներ, որոնք պիտի ըլլային պաշտպանը հայոց լեզուին, գրականութեան ու հայրենիքին:

Իմ գգայուն հայրիկս, օր մը երբ նորածին աղջիկս կու լար, մօտեցաւ ինձի ու խնդրեց, որ չձգեմ որ լայ: «Չեմ դիմանար երեխայի լացն ու կոծին: Որովհետեւ, այդ ինձի կը յիշեցնէ իմ փոքր եղբորս լացը գաղթի ժամանակ, երբ ան լալով անօթի մահացաւ, քանի որ հակառակ մեր խոստ ուտելուն մօրս կաթը կեցաւ...»:

Շատ կը փափաքէի իրեն հետ խօսիլ անցեալէն, սակայն, ինք փախուստ կու տար: Խնդրէր էի, որ գրի առնէր իր դառն յուշերը, սակայն իր ուժերէն վեր ըլլալով չկարողացաւ իր հոգեցնցում պատճառած անցեալը վերապրի:

Մեծ յուզմունքով կը յիշեմ այն մտերմիկ հաւաքոյթները, որոնք մեր տան մէջ կը կազմակերպուէին, երբ Հայաստանէն կու գային բարձրաստիճան մարդիկ, մտաւորականներ, արուեստագետներ, գիտնականներ ու քաղաքական գործիչներ: Խրախճանքներ կը սարքէինք միկէն ու շաքարեղէններով: Կ'ուտէինք, կը խմէինք, կ'երգէինք, իրարու կենաց կը բարձրացնէինք ու

նոյնիսկ եղած են առիթներ, երբ մեր տունը եղած էր օթեւան իրենց համար: Շատ անգամ, քաղաքական որոշումներու առնչութեամբ իմ կարծիքը կ'առնէին նկատի ունենալով իր տրամաբանութիւնը, հմուտ միտքը եւ փորձառութիւնը: Ներկայիս, երբ իմ քաղաքական դիրքաւորումը վերյիշեմ, կը նկատեմ, որքան հեռուն մտածող ու ճշգրիտ մեկնաբանող անձ էր ան:

Կարօտ եմ մնացել իմ թաւաշային ձայնին, մանաւանդ երբ ան զիս կը կանչէր «հոգիս» կամ «հոգեակ»:

Մանկութիւն չտեսած հայրս կեանքի ընթացքին շատ տառապանքներէ անցաւ կորսնցնելով իր տունը, ծնողքը, եղբայրներն ու քոյրը, կինն ու զաւակը, սակայն պիտի մնաց կեանքին ու տուաւ իր լաւագոյնը՝ կարեկցողին:

Կան հայրեր, որոնք հսկայական նիւթական ժառանգ կը թողուն իրենց զաւակներուն, սակայն, ինք տուաւ այն ինչ կարելի չէ խլել քեզմէ: Փառք ու պատիւ անոր թողած գրական վաստակին: Թող անոր ստեղծագործական միտքի ժառանգութիւնը շարունակուի սերունդէ սերունդ: Այնքան ատեն, որ Վահե-Վահեան առեղծուածը յիշուի, ան կը մնայ յաւերժապէս ողջ:

Հողը թերեւ զայ վրայ, իմ անգին հայր:

Պէյրուս, 20 Օգոստոս 2021

ԲԱՆ ՈՒ ԳԻՐ

Գրել միայն ինչ որ կը գգայ մարդ, եւ գրել ամէն ինչ որ կը գգայ... առանց կեղծ ամօթխածութեան քողին. պէտք է որ իրենց ոյժին գիտակցութիւնը ունեցող գրիչներ սկսին վերածննդեան այս մեծ գործը:

ՌՈՒԲԵՆ ՍԵԻՎԱԿ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՕՐԱՅՈՅՑ

23 2021
ՕԳՈՍՏՈՍ

Կրկ	Երկ	Երք	Չրք	Հնգ	Ուրբ	Շաբ
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

ԱՐՄԻՆԷ ԿԱԼԵՆՑ
(1920 – 2007)
«Արեւածաղիկներ»

Ազատ Արցախ

«Աւրորա»ն Կ'ամրապնդէ Իր Ներկայութիւնը Արցախի Մէջ

«Աւրորա» մարդասիրական նախաձեռնութիւնը կը շարունակէ ընդլայնել «ԱՒՐՈՐԱՆ՝ Արցախին» ծրագիրը եւ հանդէս եկած է նախագիծերու յայտերու ընդունման եւս մէկ կոչով: Այսօր, երբ կը Նշուի Մարդասիրութեան համաշխարհային օրը, «Աւրորա»ն ուրախութեամբ կը տեղեկացնէ, որ գրասենեակ բացած է Արցախի մայրաքաղաք Ստեփանակերտի մէջ՝ աւելի արդիւնաւետ դարձնելու տեղւոյն վրայ «Աւրորա»ի մարդասիրական գործունէութիւնը, ամրապնդելու տարածաշրջանին մէջ իր ներկայութիւնը եւ նպաստելու Արցախի դիրքերու ամրապնդման միջազգային ասպարեզի մէջ:

«ԱՒՐՈՐԱՆ՝ Արցախին» ծրագիրին միջոցով «Աւրորա» մարդասիրական նախաձեռնութիւնը կ'օգնէ Արցախի ժողովուրդին, որ 2020-ի Արցախեան պատերազմէն ետք յայտնուած է մարդասիրական ծանր ճգնաժամի մէջ: Ծրագիրը, որ սկիզբը ուղղուած էր պատերազմէն տուժած մարդոց հրատապ օժանդակութիւն տրամադրելուն, այսօր կ'աջակցի նախագծերու, որոնք կը խթանեն տարածաշրջանի սոցիալական երկարաժամկետ զարգացման: Այս բնագաւառին մէջ աշխատող եւ տեղւոյն վրայ օգնութեան կարիք ունեցող ցանկացած կազմակերպութիւն կրնայ յայտ ներկայացնել:

Արցախի մարդասիրական օգնութեան ծրագրի մեկնարկէի վեր «Աւրորա»ն աւելի քան 900.000.000 ՀՀ դրամ (1.740.000 ԱՄՆ տոլար) յատկացուցած է՝ աջակցելու տեղական ու միջազգային 55 գործընկերոջ կողմէ իրականացուող 80 նախագիծի, ինչպէս՝ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի միջոցով անյապաղ մարդասիրական օգնութիւն ցուցաբերելու Արցախի ժողովուրդին:

Աւելի քան 130.000 մարդ արդէն իսկ օգտուած է այդ նախագիծերէն: «ԱՒՐՈՐԱՆ՝ Արցախին» ծրագիրը նաեւ կը ներառէ աշխարհի առաջատար մարդասերները տարածաշրջան հրաւիրելը. 2020-ի պատերազմէն ետք Արցախ այցելած են եզրի activist Միրզա Տիւրապիւն եւ «Բժիշկներ առանց սահմաններու» կազմակերպութեան հիմնադիր Պեռնարո Զուլները՝ տեղացիներուն օգնելու նոր հնարաւորութիւններ եւ արդիւնաւետ լուծումներ գտնելու նպատակով:

Նիւթական աջակցութեան կարիք ունեցող կազմակերպութիւնները կրնան դիմել «ԱՒՐՈՐԱՆ՝ Արցախին» ծրագիրին. յայտերը կ'ընդունուին առցանց մինչեւ 2021-ի Օգոստոս 31: Լրացուած դիմումները (հայերէն կամ անգլերէն) անհրաժեշտ է ուղարկել n.aghabalyan@auroraprize.com ել. հասցէին: Գործընկերները պէտք է բաւարարեն վերը Նշուած չափանիշները:

Մշակութային Արձագանգ

«Թիկունքը՝ Մշակույթ, Սահմանը՝ Կեդրոն»։ Սկիզբ Առաւ «Ֆրեսկո» Արդի Արուեստի եւ Հոգեւոր Ֆիլմերու 8-րդ Միջազգային Փառատօնը

«Ֆրեսկո» արդի արուեստի եւ հոգեւոր ֆիլմերու 8-րդ միջազգային փառատօնը այս տարի սկիզբ առաւ Տաւուշի մարզի Բերդաւան գիւղին մէջ՝ Թաթուլ Ալթունեանի անուան Հայաստանի երգի-պարի պետական խումբի համերգային ծրագիրով։ Հայրենիքի համար իրենց կենսքը տուած մեր հերոսներուն յիշատակը մէկ վայրկեան լռութեամբ յարգելէ ետք՝ «Ֆրեսկո»-ի համահիմնադիրներ Շահէն Նազարեանցուն եւ Աննա Կարապետեանը ազդարարեցին սկիզբը՝ կարեւոր համարելով յատկապէս հիմա Տաւուշի մէջ ամուր ոգին եւ հոգեւոր արժէքները պահելու գաղափարը։ Փառատօնի բացման ներկայ եղան Բերդաւանի գիւղապետ Սմբատ Մուղղուսեանը եւ Բերդաւանի գեղագիտական կեդրոնի տնօրէն Սամուէլ Սեւինեանը։ Համերգային ծրագիրին յաջորդեցին ֆիլմերու դիտում-քննարկումները։ Նախօրէին իջեանի մէջ եւս Տաւուշի Թեմի «Արեւիկ» հասարակական-կրթական Կեդրոնի շարժանկար-դահլիճին մէջ իրականացան ֆիլմերու դիտում-քննարկումներ՝ Տաւուշի թեմի առաջնորդ Գերաշնորհ Տէր Բագրատ եպիսկոպոս Գալստեանի ներկայութեամբ։ Ցուցադրուեցաւ Շահէն Նազարեանցոյի «Հայոց Ասպետաց Հաւատամքը» (Հայաստան) ֆիլմը, որուն նկարահանումները իրականացուած են մինչ պատերազմը, իսկ ֆիլմը վերջնական տեսքի բերուած է 44-օրեայ պատերազմէն ետք։ Ցաջորդիւ ցուցադրուեցաւ բեմադրիչ Թամարա Յոգորիայի «Բարձունքի յատակէն» (Ռուսիա) ֆիլմը, որուն հիմքը Ռուսիոյ պարաօլիմպիկ խաղերու երկակի փայտեան Ա. Մոշգինի պատմութիւնն է։ Յիշեցնենք, որ Օգոստոս 14-29 Հայաստանի մէջ կ'իրականացուի «Ֆրեսկո» արդի արուեստի եւ

հոգեւոր ֆիլմերու 8-րդ միջազգային փառատօնը, որուն նպատակն է հոգեւոր եւ մշակութային երկխոսութեան միջոցով նպաստել մարդասիրական արժէքներու տարածման։ Ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս փառատօնը ունեցաւ յազգեցած ծրագիր՝ Օգոստոս 17-19 իրականացուեցան ֆիլմերու դիտում-քննարկումներ, որոնք ներառուած են «Մանկական ծրագիր»-ի եւ «Միջազգային փառատօնային օրեր»-ու ծիրին մէջ։ Փառատօնի երեւանեան ծրագիրին հանդիսաւոր բացումը տեղի ունեաւ Օգոստոս 20-ին Աբովեան փողոցի Սբ. Աննա եւ Սբ. Կաթողիկէ եկեղեցիներու մօտակայ տարածքին մէջ։ Փառատօնը կը հիւրընկալէ միջազգային անուանի շարժանկարի գործիչներ, արուեստագէտներ, որոնք մեծ ներդրում եւ ըսելիք ունին հասարակական եւ մշակութային կեանքին մէջ։ Այս տարի փառատօնը մշակած է լայնածաւալ բացօթեայ համերգներու շարք՝ «#FrescoLive» խորագիրով։ 2021 թուականի ծրագիրը կազմելու ժամանակ՝ «Ֆրեսկո» փառատօնի կազմակերպիչները հաշուի առած են երկրին մէջ տիրող յետպատերազմեան իրավիճակը, եւ ամբողջ ծրագիրը մշակուած է ներառական արժէքներու, հանրութեան ոգին ու հաւատը ամրացնող, գօտեպնող, խթանող, զինուորները մեծարող, հայրենիքի համար իրենց կենսքը տուած հերոսներու յիշատակող ձեւերով։ «Ֆրեսկո» միջազգային փառատօնը կ'իրականացուի ՀՀ կրթութեան, գիտութեան, մշակույթի եւ մարմնակրթութեան նախարարութեան գլխաւոր աջակցութեամբ, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի օրհնութեամբ եւ աջակցութեամբ։

Այժմեան Թուրքիոյ Հայկական Վաքըֆ Գիւղին Մէջ Աստուածածնի Վերափոխման Տօնը Նշուած Է

Հայ առաքելական եկեղեցին Օգոստոս 15-ին տօնեց Սուրբ Աստուածածնի Վերափոխման տօնը, որ հանրութեան մէջ աւելի յայտնի է «Խաղաղօրհնէք» անունով։ Տօնը նշուած է նաեւ այժմեան Թուրքիոյ վերջին հայկական գիւղին՝ Վաքըֆի մէջ։ Այս մասին կը հաղորդէ Ermenihaber.am-ը՝ վկայակոչելով sondakika.com-ը։

Հրեանի Վաքըֆ Գիւղի եկեղեցին։ Պատարագէն ետք՝ եկեղեցւոյ բակին մէջ իսկայ կաթսաներու մէջ հարիսա եփուած է հիւրերուն համար։ Արարողութեան ներկայ եղած են Սամանդաղի Հրեանի ղեկավար Ռեֆիք Էրեւմազը, ընդդիմադիր «Ժողովուրդներու դեմոկրատական» կուսակցութեան (ԺԴԿ-ՀԴԲ) պատգամաւոր Թուրք Հաթիմօղլուարըն եւ շարք մը այլ քաղաքական գործիչներ ու պաշտօնեաներ։

Բազմաթիւ հաւատացեալներ տօնին մասնակցելու նպատակով հաւաքուած էին Հաթայի Սամանդաղ

Քաղաքացիներ Օտար Մամուլէն

Պոլսահայ Յայտնի Լրագրողը Քապուլի Անկումը Համեմատած Է Կ. Պոլսոյ Գրաւման Հետ

Պոլսահայ գրող, լրագրող եւ լեզուաբան Սեւան Նիշանեան անդրադարձած է Աֆղանիստանի մէջ տեղի ունեցած իրադարձութիւններուն։ Այս մասին կը հաղորդէ Ermenihaber.am-ը՝ վկայակոչելով Yeniakit-ը։ Նիշանեան, մեկնաբանելով «Թալիպան» արմատական կազմակերպութեան կողմէ Աֆղանիստանի նկատմամբ վերահսկողութիւն սահմանելը, նշած է, որ այդ բոլորի մեղաւորը ամերիկեան իշխանութիւններն են։ Անոր խօսքով՝ ԱՄՆ-ն տարիներ շարունակ

կ'ուզէր տեսնել Աֆղանիստանի մէջ ամերիկահաճոյ իշխանութիւն։ Այնուհետեւ՝ Նիշանեան թալիպներու կողմէ Քապուլի նկատմամբ վերահսկողութիւն սահմանելը համեմատած է Կ. Պոլսոյ գրաւման հետ, երբ 1453-ին Բիւզանդիոյ մայրաքաղաքը իսկաւ։